

La coalició entre ICV i EUiA

Una relació desequilibrada

Ricard Ribera Llorens

Índex

-Introducció	pàg. 3
-L'espai d'on provenen	pàg. 4
-Dues organitzacions que canvien	pàg. 6
-La coalició electoral	pàg. 8
·Acord Electoral entre ICV i EUiA de l'any 2002	pàg. 8
·Els resultats electorals del cicle electoral	pàg. 10
·Renovació de l'acord	pàg. 12
·Resultats amb la reedició de l'acord	pàg. 13
·Dèficits de la coalició	pàg. 14
·El futur de la coalició	pàg. 15
-Conclusions	pàg. 17
-Bibliografia	pàg. 19

Introducció

Aquest treball estudia la coalició Iniciativa per Catalunya Verds – Esquerra Unida i Alternativa, cinquena força al Parlament de Catalunya i membre del Govern d'Entesa. Iniciativa per Catalunya (ICV) i Esquerra Unida i Alternativa (EUiA) són dues forces polítiques diferents, cada una amb la seva estructura, programa i ideologia.

Iniciativa i Esquerra Unida són dues formacions que provenen de l'espai del Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), el partit comunista. Des de 1980 aquest espai és una història de divisió, escissions, acords i noves separacions, que a dia d'avui es concreta en la coalició que és objecte d'estudi del treball. Tot i venir d'un mateix tronc i ocupar un mateix espai electoral, Iniciativa i Esquerra Unida i Alternativa són dues propostes diferents. Ambdues provenen de la tradició treballadora, però ICV fa una renúncia explícita a tot el que és el marxisme, definint-se com a ecosocialista, donant molt pes a l'ecologia i als valors i imatge post moderns, intentant així ampliar el seu electorat més enllà de qui votava PSUC. Per l'altre costat, EUiA no utilitza l'estructura de partit clàssic com fa ICV, és una organització àmplia, integrada per diferents partits, ideològicament també és més àmplia però en general és més ortodoxa que Iniciativa, en el sentit que la gran majoria dels seus integrants es consideren marxistes.

Però, la majoria de la gent, fins i tot a nivell acadèmic, considera a aquesta coalició com una sola formació i no per el grau de coincidència ideològica, per la tradició en comú o per fer propostes polítiques properes sinó per desconeixement. Aquest desconeixement és fruit de que l'acció d'ICV-EUiA es visualitza com acció d'Iniciativa i no de dos socis. ICV és una organització més important a nivell polític que Esquerra Unida i Alternativa, però més enllà del pes d'una i altra formació això no ho explica en la seva totalitat. El cas més paradigmàtic és el del Congrés dels Diputats, on Joan Herrera és diputat per les llistes de ICV-EUiA, en el si del grup parlamentari compartit entre Esquerra Republicana de Catalunya, Izquierda Unida i ICV. El diputat Joan Herrera es visualitza com a diputat d'ICV, en canvi la veu d'EUiA és més representada pel diputat d'Izquierda Unida. El mateix passava en la legislatura anterior en el grup parlamentari compartit entre Izquierda Unida i ICV.

És vàlid considerar que l'alt grau d'invisibilitat pública patit per Esquerra Unida quan es fa referència a la coalició sigui degut en bona part a que és una aliança en desigualtat, on Iniciativa per Catalunya Verds (ICV) té molt més pes públic i polític en el si de la

coalició. El treball té per objectiu explicar la coalició ICV-EUiA i com funciona, partint dels documents que la regeixen, plasmant així una realitat formada per dues parts que es relacionen de manera no igualitària. Tot i que el funcionament poc equitatiu de la coalició no és tot el problema, ja que entra en joc la voluntat de les dues formacions, sobretot la intenció de la direcció d'EUiA de mantenir o no un perfil propi en el si de la coalició.

Per fer una bona explicació de la coalició primer s'explica d'on venen les dues formacions i la història de la divisió de l'espai del PSUC, fet que permet emmarcar la divisió actual en el si d'un procés polític més extens. Després cal veure com han evolucionat les dues formacions la última dècada, des de la ruptura d'IC el 1997 i la creació d'Esquerra Unida i Alternativa, veient quins canvis han tingut que permeten que actualment concorrin juntes a les eleccions.

Pel que fa a la coalició es reflecteix els arguments que la defensen, s'explica el funcionament i els resultats i s'intenta plasmar els aspectes que marcaran el futur d'aliança, com són la direcció d'Izquierda Unida o la proposta de federació amb ICV que fa EUiA.

Tot això es fa a partir de l'explicació històrica que aporten els partits (PSUC inactiu, Iniciativa i PSUC viu), la informació sobre aquests que faciliten llibres com el *El sistema polític de Catalunya* de J. Matas i M. Caminal o el *Diccionari de partits polítics de Catalunya, segle XX* d'Isidre Molas. El funcionament de la coalició s'extreu dels acords signats que la regeixen. Altres fonts com documents d'Esquerra Unida o els resultats electorals ajuden a completar l'anàlisi.

L'espai d'on provenen

ICV i EUiA provenen de l'espai polític, organitzatiu i electoral que ocupava el partit dels comunistes catalans, el Partit Socialista Unificat de Catalunya. El PSUC és fundat el juliol de 1936 a partir de la unió de la Unió Socialista de Catalunya, el Partit Català Proletari, el Partit Comunista de Catalunya i la Federació Catalana del PSOE. Durant la guerra es convertí en el partit hegemònic en els institucions i en el si del moviment obrer, per passar a la clandestinitat durant la dictadura franquista. És el partit amb més

organització i capacitat de lluita contra la dictadura, creant marcs unitaris com l'Assemblea de Catalunya i organitzacions com Comissions Obreres.

Malgrat haver sigut l'avantguarda de la lluita per la democràcia i els drets nacionals de Catalunya, la història del PSUC a partir d'aquí seria una història de confrontació, escissions, retrobaments i noves confrontacions. Arribada la transició el PSUC obtingué magnífics resultats a les primeres comtesses electorals però el partit es dividia. Amb el canvi d'escenari calia definir una identitat concreta lligada al present, operació de la que el PSUC no va sortir-ne, arribant a una profunda divisió.

L'anàlisi de la transició, el valor de l'experiència soviètica o la definició ideològica va dividir el PSUC en diferents sectors. Els eurocomunistes, amb líders com Antoni Gutiérrez Díaz o Jordi Soler Tura, propers a les propostes del Partit Comunista d'Itàlia i a l'estratègia del secretari general del PCE, Santiago Carrillo, en front de "leninistes" i "prosoviètics", liderats per Paco Frutos i Pere Ardiaca respectivament, que tenien una concepció més ortodoxa del partit i de la seva política. Les tensions esclataren en el procés del V Congrés, que se celebra el gener de 1981, en que, resultant minoritari el sector eurocomunista, "leninistes" i "prosoviètics" assumeixen la direcció. Es fa una crítica lleu del procés de transició i no es renuncia al leninisme.

La divisió es traslladà a tot l'organització fins que a finals d'any s'expulsa a 12 dirigents del sector "prosoviètic", entre ells el president del partit Pere Ardiaca. D'aquest fet en sorgeix el Partit dels Comunistes de Catalunya, perdent el PSUC molts militants, uns s'integren al PCC i d'altres abandonen la militància cansats de confrontacions. Aquesta situació es trasllada als resultats electorals de les legislatives de 1982, passant de més de mig milió de vots a uns 158.000, resultat semblant al que obtindrà en les següents convocatòries electorals. Per ser conscients de la divisió cal destacar que el PCC a les autonòmiques de 1984 aconseguí gairebé 70.000 vots, essent la candidatura amb més vots que s'ha quedat fora del Parlament de Catalunya en les diferents eleccions autonòmiques.

El 1986 el moviment contra la OTAN a Catalunya va aglutinar a les forces d'esquerra, creant-se el 1987 Iniciativa per Catalunya com a federació de partits integrada pel PSUC, el PCC, l'Entesa de Nacionalistes d'Esquerra i independents. Aquesta nova formació va permetre un relleu electoral, superant els 200.000 vots, però aviat hi tornaren a haver conflictes. Diferències sobre el paper d'IC als ajuntaments, la

preponderància de la nova estructura sobre els partits o el posicionament davant del terrorisme d'ETA feren que el PCC abandonés Iniciativa l'abril de 1989.

El 1990 el PSUC celebrar la seva XI Conferència Nacional i traspasa les seves competències a IC, el que fa que des de llavors no hagi tingut activitat, fins que el 1997 per divergències amb la línia política d'IC un sector del partit intenta recuperar-lo forçant el IX Congrés, eviten que es dissolgui però s'acaben escindint al no ser majoritaris per revitalitzar el partit, creen el PSUC Viu. Pel seu costat, ENE també va congelar la seva estructura i no funciona com a partit.

A les eleccions autonòmiques de 1995 IC havia concorregut en coalició amb Els Verds i amb el PCC, sota el nom de Iniciativa per Catalunya-Els Verds, obtenint molts bons resultats, passen de 7 a 11 escons, superant els 300.000 vots. La direcció d'Iniciativa rebaixa el seu discurs, allunyant-se dels postulats d'Izquierda Unida. Al final trenquen relacions amb aquesta, es produeix l'escissió del PSUC Viu; Els Verds i PCC abandonen la coalició.

El 1998 fruit del procés d'Unitat d'Esqueres, el PSUC Viu, PCC i d'altres organitzacions formaran Esquerra Unida i Alternativa amb els suport d'Izquierda Unida. Malgrat la força social que tenen no obtenen la representació institucional desitjada. A les eleccions autonòmiques de 1999 obtenen 44.000 vots. IC es presenta a les llistes del PSC a les circumscripcions de Girona, Lleida i Tarragona, i en solitari a la de Barcelona on obté 78.000 vots i tres escons, perdent uns 200.000 vots. A les generals de l'any 2000 EUiA rep 75.000 vots però no té diputat, IC aconsegueix un diputat amb 119.000 vots.

Aquest és el panorama previ a l'acord electoral entre Iniciativa per Catalunya Verds (nom actual d'IC malgrat que Els Verds ja no en formen part) i Esquerra Unida i alternativa.

Dues organitzacions que canvien

Des de la ruptura d'Iniciativa amb el PCC i la gent del PSUCviu que crearen EUiA, les dues organitzacions han canviat fet que ha propiciat que arribin a acords electorals, hi han hagut relleus en les direccions, canvis de discurs i de relació entre ambdues

formacions polítiques que van fer possible el pacte. El daltabaix del primer cicle electoral afrontat en solitari per IC i per EUiA de ben segur que va tenir un pes important.

Iniciativa sota la direcció de Rafael Ribó s'havia convertit en un partit clàssic amb la congelació de les estructures del PSUC i de l'ENE. L'organització s'encaminava en la definició ecosocialista des de l'any 1994, el discurs d'IC havia fet un gir a la dreta apropant-se a postures d'unitat amb els socialistes. A la IV Assemblea, el novembre de 1996, es plantejava la unitat de les forces d'esquerres, l'entesa amb el PSC sota el model italià d' "Olivo". Després de que es trenquessin relacions amb el seu referent estatal, la Izquierda Unida de Julio Anguita, i patís l'escissió, IC es presentà en coalició amb el PSC en tres de les quatre circumscripcions a les eleccions autonòmiques de 1999. L'any anterior, en la V Assemblea Nacional es culmina el procés de definició ecosocialista i s'assumeix el nom Iniciativa per Catalunya-Verds.

El 1998 es constituïa Esquerra Unida i Alternativa, com a referent català d'IU, situant-se a l'esquerra d'Iniciativa. La formaven PCC, PSUCviu, POR, PASOC, Col·lectiu per una Esquerra Alternativa i Col·lectiu Roig Verd Violeta. La direcció compartida entre les diferents formacions la liderava el PSUCviu amb Antoni Lucchetti com a coordinador general.

Després de no assolir representació parlamentària en el cicle electoral 1999-2000 EUiA queda debilitada. El PCC, que no havia desgastat tant la seva militància com el PSUCviu, venç la II Assemblea Nacional celebrada l'any 2000 i comença aplicar el que anomenen Front d'Esquerres, per a arribar a un acord electoral amb ICV. Aquest tema suscita una forta polèmica dins de l'organització com ho demostra el referèndum per l'acord electoral de l'any 2002, on el Sí només obté el suport del 53% dels vots i el No el 45%.

A Izquierda Unida les coses també canvien, amb la retirada de Julio Anguita, la VI Assemblea Federal escull a Gaspar Llamazares com a nou coordinador. El nou líder està enfrontat a la línia del PCE, proper a postulats ecosocialistes i favorable a una major col·laboració amb el PSOE. L'equip de direcció de Llamazares veu bé un acord entre EUiA i ICV, aquesta última veu amb bons ulls el nou líder d'IU.

En el si d'Iniciativa també hi ha canvis, l'any 2000 realitzen la VI Assemblea Nacional, marc en el que es retira a Rafael Ribó i s'elegeix a Joan Saura com a president i ja no es parla de l'Olivo. Impulsen Los Verdes-Izquierda Verde, intent d'estendre el projecte ecologista a la resta d'Espanya que no es consolida, fet que afavoreix que no es vegi amb recel tenir relacions amb la IU liderada per Llamazares.

Tots aquests canvis més els mals resultats electorals de les dues formacions fan que es comenci el camí per arribar a un acord electoral per recompondre aquest espai. Per a EUiA és l'oportunitat d'aconseguir representació parlamentària, aplicar la política del Front d'Esquerres que proposa el PCC. Per ICV és la manera de recuperar els vots que van anar a EUiA i tots aquells que no els van votar per la divisió, augmentar la representació institucional sense perdre perfil polític ja que a l'acord serà clarament el soci dominant, podent marcar el discurs i sense haver de donar gaires càrrecs a EUiA. Per Iniciativa els arguments es resumeixen en “1) *l'expectativa que la suma de les dues parts farà créixer l'espai de l'esquerra transformadora, 2) que les raons del trencament han estat ja superades i que IU ha abandonat la seva estratègia anterior, i 3) que el moment polític és favorable per a una victòria de l'esquerres a Catalunya el 2003*”¹.

La coalició electoral

Repasats els canvis en les dues organitzacions que han facilitat l'acord i els arguments en que aquest pacte se sustenta hem de veure en què es concreta. Primer de tot analitzem l'acord i els seus resultats, com ha evolucionat des del començament, i per últim es plasmaran els dèficits de la coalició i les perspectives de futur.

Acord electoral entre ICV i EUiA de l'any 2002

El juliol de l'any 2002 la militància d'Iniciativa i la d'Esquerra Unida i Alternativa van aprovar en referèndums interns l'acord electoral per presentar-se conjuntament a les següents eleccions locals, autonòmiques i generals. En aquest apartat es recull els aspectes més rellevants de l'acord electoral.

La fórmula jurídica del pacte és la coalició asimètrica, està formada per dues parts Iniciativa per Catalunya Verds i per una federació creada per l'ocasió que rep el nom

¹ Estret de “historia d'ICV.Etapes” de la plana web www.iniciativa.cat

d'Esquerra Alternativa, que està integrada per EUiA i les Candidatures Independents de l'Entesa pel Progrés Municipal (EPM). La coalició es dota d'un Consell de Govern, integrat per 5 representants d'ICV i 5 d'EA, repartits en: 3 d'EUiA, 1 d'EPM i 1 per la resta de components que s'hi integressin. Els acords s'han d'assolir buscant el consens, en cas de discrepància s'adoptaran amb majoria simple, de manera que ICV sempre tindria capacitat de decisió.

Cal constatar com un acord entre dues formacions, s'acaba diluint a una, EUiA, en el si d'una federació inexistent fins al moment. En la distribució de poder en el Consell de Govern veiem quina és la dinàmica de la coalició, EUiA treballa des de la minoria a distància d'ICV: 3 representants davant de 5.

A les eleccions al Parlament català i a les generals les candidatures reben el nom de "Iniciativa per Catalunya Verds- Esquerra Alternativa" (ICV-EA), a les municipals el nom és "Iniciativa per Catalunya Verds- Esquerra Alternativa- Entesa de Progrés Municipal" (ICV-EA-EPM). Així doncs, el nom d'EUiA desapareix, substituint-lo pel de la federació Esquerra Alternativa. L'argument de que no pot sortir el nom d'EUiA perquè forma part de la federació creada no és vàlid a l'afegir EPM al nom de les candidatures municipals, essent EPM un membre més de la federació Esquerra Alternativa.

El desequilibri entre ICV i EUiA en aquest acord també es trasllada als materials de propaganda electoral, firmats per un anagrama de la coalició on el logotip d'Iniciativa és molt més gran que el d'Esquerra Unida.

Els grups institucionals porten per nom el de la candidatura de la que sorgeixen, així es manté ICV-EA, tant sols apareixen les sigles d'EUiA en aquells consistoris on hagi obtingut representació un membre d'Esquerra Unida. El logotip utilitzat pel grup institucional serà el mateix de la propaganda electoral.

Pel que fa a la confecció de les llistes autonòmiques i al Congrés dels Diputats, s'utilitza el criteri de mantenir la proporció sorgida dels resultats de 1999 en que les dues formacions es van presentar per separat. Així, per Barcelona a les autonòmiques EUiA ocuparia el tercer lloc i el novè, essent aquest últim fora dels llocs de sortida i jugant en contra de la pluralitat d'EUiA. A Girona i Lleida, Esquerra Unida ocuparia el segon lloc

i a Tarragona el tercer, en cap d'aquestes circumscripcions hi havia opció de que EUiA obtingués representació.

Per les eleccions generals també es confeccionen les llistes pel Congrés dels Diputats seguint la proporció dels resultats de les eleccions autonòmiques de l'any 1999, i no seguint la de les generals de l'any següent. En les legislatives del 2000 EUiA obté un 2'23% dels vots i ICV un 3'54%, essent el resultat d'Esquerra Unida i Alternativa bastant més de la meitat dels vots que obté Iniciativa, si es seguissin aquests resultats li permetria a EUiA demanar el segon lloc a la llista de Barcelona². Per contra, s'utilitzen els resultats de les autonòmiques del 1999 on EUiA a la circumscripció de Barcelona obté menys de la meitat dels vots que ICV (1'64% vs 3'31%)³. Així, EUiA ocupa el tercer lloc per Barcelona i el segon a la resta de circumscripcions, cap d'aquests són llocs de sortida. Pel que fa al Senat la coalició acorda impulsar la repetició de l'Entesa Catalana de Progrés.

Un altre aspecte problemàtic de les eleccions legislatives és que els diputats electes de la coalició no tenen un grup parlamentari prefixat. Amb posteritat la coalició decidirà a on s'adscriuen. És a dir, no tenen perquè formar part del grup IU. Això evidencia una debilitat d'EUiA en el si de l'acord, ja que en aquell moment el projecte estatal Federació Els Verds-Esquerra Verda encara funcionava i permetia que els diputats d'ICV podien inscriure's en un hipotètic grup ecologista.

A nivell local es segueixen els resultats de les municipals de 1999 per confeccionar llistes. Exceptuant llocs com L'Hospitalet de Llobregat on EUiA tenia més vots que ICV, és la formació ecosocialista la que lidera aquestes candidatures. Els desacords locals es resolen en el si del Consell de Govern de la Coalició. La pluralitat interna d'EUiA fa que en molts llocs no s'acordi llista conjunta amb ICV, fet que genera confrontacions amb la direcció nacional.

Els resultats després del cicle electoral

Per veure l'avanç de la coalició cal comparar-ho amb les anteriors eleccions, les autonòmiques de 1999 i les legislatives de 2000, en les que es presenten per separat, on

² En aquelles eleccions generals els resultats per la circumscripció de Barcelona són 4'05% per ICV i un 2'5% per EUiA.

³ Per les eleccions autonòmiques de 1999 cal utilitzar les dades de la circumscripció de Barcelona, ja que ICV es presenta a les llistes del PSC a les altres tres províncies.

Esquerra Unida i Alternativa no obté cap diputat i Iniciativa perd al voltant de dos-cents mil vots.

autonòmiques'99	% de vots	Nº de diputats
ICV	2.51 (3.31) ⁴	5 (3+2) ⁵
EUiA	1.42 (1.64)	0
<i>Total</i>	3.93 (4.95)	5

legislatives'00	% de vots	Nº de diputats
ICV	3.54	1
EUiA	2.23	0
<i>Total</i>	5.77	1

A les primeres eleccions que es presenten conjuntament ICV i EUiA:

eleccions	%	diputats
autonòmiques'03	7.28 (8.03) ⁶	9
legislatives '04	5.84	2

A les autonòmiques la coalició augmenta els electors passant d'un 4'95% dels vots a la província de Barcelona el 1999 al 8'03% el 2003. A les legislatives obtenen un petit augment en el percentatge de vot però no arriba a una dècima, val a dir que foren les eleccions després de l' 11-M a Madrid i tota la manipulació del govern Aznar, fet que va afavorir mobilització del vot útil cap als socialistes. A més es va donar la persecució cap Carod-Rovira per la reunió amb ETA a Perpinyà, fet que porta a ERC a presentar a Carod com a cap de llista per Barcelona a les generals en forma de plebiscit. Així ICV-EUiA perd vot per dos costats.

Veiem com es recompon l'espai electoral que s'havia trencat. Els 241.000 vots (el 7'3% del total) que obté la coalició a les eleccions al Parlament català acosta al resultat

⁴ Entre parèntesi els resultats a la circumscripció de Barcelona, única en que ICV presenta llista pròpia.

⁵ Tres escons obtinguts a la llista de Barcelona i dos obtinguts a les llistes del PSC a les altres circumscripcions.

⁶ Entre parèntesi els resultats a la circumscripció de Barcelona, per poder comparar amb el cicle anterior.

esplèndid de l'any 1995, on Iniciativa per Catalunya-Els Verds (IC+PCC+Els Verds) va obtenir un 9'7 % dels sufragis. En aquest aspecte, el resultat electoral de la coalició és positiu.

Sumant els escons obtinguts al Parlament i al Congrés, la coalició passa de 6 diputats a 11. EUiA partia de no tenir parlamentari, i ara n'obté un al Parlament de Catalunya. Així la correlació de càrrecs electes entre ICV i EUiA és de 10 a 1, molt desfavorable a Esquerra Unida si tenim en compte els resultats de les eleccions de 1999 i 2000, on EUiA obtenia gairebé la meitat dels vots que rebia ICV a les autonòmiques i més de la meitat a les generals.

ICV-EUiA formarà part del primer govern tripartit, el govern catalanista i d'esquerres amb PSC i ERC, on la coalició tindrà dos conselleries (Relacions institucionals i Medi Ambient i Habitatge), les dues seran ocupades per membres d'Iniciativa. Esquerra Unida i Alternativa tindrà alts càrrecs però no conselleries.

Renovació de l'acord

L'experiència de les eleccions de 2003 i 2004 i la posterior tasca parlamentària és valorada com a positiva tant per la direcció d'ICV com per la direcció d'EUiA. Com era d'esperar, el 27 de juliol de 2006 es reedita l'acord entre les dues formacions. El nou acord és més equilibrat eliminant els aspectes més negatius per Esquerra Unida i Alternativa.

En el text firmat ja no es parla de la federació Esquerra Alternativa, pel que la coalició rep el nom de "Iniciativa per Catalunya Verds – Esquerra Unida i Alternativa". Pel que fa al Consell de Govern: ICV manté els 5 representants, EUiA en guanya un, passa a tenir-ne 4, i EPM manté el seu representant; en el text s'especifica que el Consell tindrà dos portaveus, un d'ICV i l'altre d'EUiA.

A l'anagrama de la coalició en els processos electorals i en la posterior activitat política conjunta es reequilibra la mida del logotip de les dues formacions. Així mateix, el nom dels grups institucionals també serà el de la coalició. Veiem que el que fa referència als aspectes simbòlics i nom, EUiA s'equilibra amb ICV. En aquesta línia, l'acord marca que "s'assegura la presència suficient dels candidats i de les candidates dels partits de la coalició en tots els formats electorals", fet que no sortia en l'anterior acord i que dóna un xic més de visibilitat a Esquerra Unida.

Pel que fa a la distribució de llocs a les llistes electorals EUiA avança relativament. Per les eleccions autonòmiques a la circumscripció de Barcelona el primer candidat d'EUiA continua ocupant el tercer lloc, mentre el segon avança del novè al vuitè, aquest vuitè lloc té moltes possibilitats d'assolir l'escó. Cal constatar que en aquest temps el PSUC Viu ha perdut molta presència en el si d'EUiA, pel que el segon candidat de la formació seria del sector oficial, del PCC.

A la llista de Girona, no es manté la proporció i EUiA passa del segon lloc al tercer, en aquesta circumscripció on la coalició havia obtingut un escó el 2003 es creia possible assolir el segon. EUiA cedeix en aquest aspecte. Una de les possibles explicacions és que ICV basés la negociació en que si entrava un segon diputat d'EUiA per Barcelona no podia ser que n'entrés un altre per Girona, o bé que la direcció d'EUiA ho acceptés perquè a les comarques gironines és majoritari el sector crític, el PSUC Viu, pel que no era prioritari que aquest assolís representació. A Tarragona el candidat d'EUiA també passa del segon al tercer, però no s'esperava que el segon pogués entrar, a Lleida es manté el segon lloc per Esquerra Unida.

Sobre les eleccions generals l'acord només diu "si el resultat electoral així ho garanteix, la Coalició en tota la seva pluralitat, estarà representada a les Corts Generals". Queda plasmada una voluntat ambigua, ja que a la pràctica el candidat d'EUiA continuarà ocupant el tercer lloc de la llista al Congrés dels Diputats, fent molt difícil que surti escollit i el membre de la coalició que es presenta per l'Entesa Catalana de Progrés al Senat és un dirigent d'ICV. Per a compensar-ho s'acabarà proposant aquest candidat com a senador en representació del Parlament de Catalunya.

Resultats amb la reedició de l'acord

Els resultats de la coalició ICV-EUiA a les següents eleccions autonòmiques i generals són:

Eleccions	%	diputats
autonòmiques'06	9.52	12
legislatives '08	4.92	1

A més, un membre d'Iniciativa és escollit com a senador per la circumscripció de Barcelona i un membre d'Esquerra Unida és designat senador pel Parlament de Catalunya.

A les autonòmiques del 2006, ICV-EUiA es presenta com a única garantia per formar un govern d'esquerres, ja que el PSC es presentava debilitat després de l'acord de Zapatero i Mas per pactar el nou Estatut i molts indicis apuntaven a un govern 'sociovergent' entre socialistes i CiU, conforme amb la col·laboració que PSOE i CiU mantenien a nivell estatal. La coalició va obtenir un molt bon resultat, assolint el 9'52% dels vots i augmentant 40.000 fins a sobrepassar els 280.000. Obtenen 9 escons per Barcelona, es mantenen el diputat per Girona i per Tarragona i s'aconsegueix un escó per Lleida, circumscripció on no s'assolia representació des de les primeres autonòmiques quan s'atorgà l'acte de diputat a Pere Ardiaca pel PSUC. Dels nou diputats de la llista de Barcelona, dos són d'Esquerra Unida.

A les generals es perden 50.000 vots i gairebé un punt percentual, el que fa que es passi de dos diputats a un, perjudicats un cop més pel fenomen del vot útil cap al PSC.

Si tornem a fer les sumes, la coalició ha obtingut quinze actes de parlamentari entre el Parlament i les Corts Generals, augmentant així la representació de la coalició en quatre escons. D'aquests quinze, tres són d'Esquerra Unida, triplicant així els seus representants. Es pot dir que l'acord ha reequilibrat els resultats, tot i això els diputats d'EUiA són una cinquena part dels del conjunt de la coalició, si tornem a les dades electorals de 1999 i de 2000 veiem com continua sent molt minsa la representació d'Esquerra Unida en comparació als vots que va obtindre, a partir dels quals es confeccionen les llistes.

Amb la reedició del govern tripartit, ICV-EUiA també guanyen pes però mantenen dues conselleries (Interior i Medi Ambient i Habitatge), que continuen sent ocupades per membres d'ICV, tot i que des d'EUiA es reclamava una conselleria han de conformar-se amb alts càrrecs de la Generalitat i una secretaria tercera de la Mesa del Parlament de Catalunya.

Dèficits de la coalició

Observat amb perspectiva podríem constatar que el principal dèficits de la coalició són que EUiA ocupa pocs llocs de sortida a les llistes electorals, té poca visibilitat pública i

el discurs de la coalició és més proper a l'ecologia d'Iniciativa que a la proposta d'Esquerra Unida. Per Iniciativa la coalició ja està bé com està, ja que han portat les regnes de l'acord, per tant hem d'acudir a les reclamacions d'EUiA per veure quins dèficits existeixen que no fan que sigui un acord equilibrat.

Al document "ICV-EUiA, propostes per una Coalició Política" de la V Assemblea Nacional d'Esquerra Unida i Alternativa celebrada el passat Novembre de 2008, trobem allò que per EUiA s'ha de corregir perquè el balanç sigui plenament satisfactori. El document desglossa les insuficiències, podem destacar-ne:

-La presa de decisions i el Consell de Govern: les decisions no sempre s'han acordat els àmbits conjunts pautats per a fer-ho, el Consell de Govern no ha funcionat per a la coordinació de polítiques i aspectes com les Jornades a peu de carrer de la coalició han sigut més jornades d'Iniciativa que de les dues parts.

-El Govern de la Generalitat: EUiA no ha tingut una informació directa i àgil de les decisions del Govern, havent decisions i polítiques governamentals que no es coneixien o que no eren compartides per Esquerra Unida. Així mateix, EUiA no participa de manera proporcional al Govern.

-Malgrat la gran coincidència programàtica on s'equilibren els aspectes socials i ambientals, en el discurs públic s'ha accentuat el perfil ecologista i aparcat el perfil més clarament transformador. No ha existit una política comunicativa de la Coalició cap a la premsa.

-No s'ha destacat els vincles amb Izquierda Unida, amb qui es comparteix grup parlamentari, s'ha compartit coalició i EUiA manté relacions fraternals, fet que els pot haver fet perdre vots en certes àrees. A la vegada que a nivell europeu, Iniciativa és membre del Partit Verd i el diputat d'ICV, escollit a la llista d'IU, forma part del Grup Parlamentari Verd, no es visualitza que Esquerra Unida forma part del Partit de l'Esquerra Europea i el seu referent parlamentari és el Grup d'Esquerra Unitària Verda i Nòrdica on conflueix l'esquerra transformadora.

El futur de la coalició

A les dues parts de la coalició existeix la voluntat de mantenir la col·laboració existent, però no hi ha coincidència en els plans de futur. Esquerra Unida i Alternativa en els

documents de la seva V Assemblea Nacional planteja avançar en el treball comú cap el que anomenen una ‘coalició política’. Aquest model el podríem catalogar-ho de proposta de federació dels dos partits. Hi hauria coordinació de polítiques, activitat conjunta més enllà de les campanyes electorals i les tasques institucional, donant un espai de participació política a tots aquells simpatitzants de la coalició que no volen decantar-se per un dels dos socis. És una proposta similar al model que porten a terme Convergència Democràtica de Catalunya i Unió Democràtica de Catalunya amb la federació Convergència i Unió.

En canvi, Iniciativa per Catalunya Verds aposta per mantenir la relació tal i com està ara. És lògic pensar que amb la relació actual ICV no veu afectada la seva línia política i controla el discurs de la coalició, en canvi en una federació caldria més integració i es veuria afectada pel que pogués passar a Izquierda Unida. Aquest últim és un factor important pel que fa la continuïtat de la coalició, ja que a diferència d’EUiA, a Izquierda Unida no són àmpliament majoritàries les postures favorables a la coalició amb Iniciativa. Cal esperar per veure quina és la línia de la direcció sortida de la IX Assemblea Federal, amb el membre del PCE Cayo Lara al cap davant.

El PCE és el referent del sector crític en el si d’EUiA, el PSUC Viu, i s’oposa en gran mesura a la línia política d’Iniciativa i a col·laborar-hi, tant mateix la direcció federal d’IU és compartida entre tots els sectors, el que farà que les diferents visions hagin de buscar un punt de consens. Això s’explicitarà els propers mesos quan s’elabori la candidatura per les eleccions europees, ja que a les anteriors la IU de Gaspar Llamazares va concórrer a aquests comicis en coalició amb ICV, on el candidat ecosocialista Raül Romeva ocupava el segon lloc. S’ha de veure si es reedita aquest acord i en quines condicions en cas de fer-ho, això serà demostratiu de quina postura manté IU respecte ICV.

Unes males relacions entre IU i Iniciativa perjudicarien el futur de la coalició ICV-EUiA. Això passaria sobretot per què IU endurís el seu discurs en un sentit més anticapitalista, enlloc de col·laborar amb els socialistes com practicava la direcció sortint i practica Iniciativa, o s’oposés a la col·laboració entre EUiA i ICV.

A l’expectativa de l’evolució d’Izquierda Unida, el pacte entre EUiA i Iniciativa gaudeix de bona salut. Sobretot perquè les dues parts volen mantenir-lo, i el soci petit aposta per aprofundir-hi enlloc de marcar més el seu perfil.

Conclusions

Al llarg del treball hem vist que ICV-EUiA són dues formacions polítiques diferents coalicionades que composen un mateix espai electoral. Al fixar-nos en la concreció de l'acord hem pogut veure que és una coalició desigual, que al seu començament marginava a un dels socis des dels aspectes visualització fins al pes polític, per després reequilibrar-ho en tot allò que es refereix al nom, els logotips i a la imatge d'Esquerra Unida.

Tant mateix cal valorar quin profit en treuen les dues parts. Per ICV és obvi que al recompondre l'espai augmenta molt el número de vots, per tant al ser el soci dominant obté molta més representació i pes polític. En canvi per l'altre costat no és tant clar, si a priori opinéssim sobre el tema segurament afirmariem que EUiA ha tret molt rendiment de la coalició perquè sinó no pot aconseguir representació parlamentària. Però després d'analitzar quin rendiment ha tret cada formació comparat a la massa de vots que obtenia cada una durant el cicle electoral en que es presenten per separat, veiem que ICV n'ha tret molt més profit que Esquerra Unida i Alternativa.

Si la representació institucional d'EUiA és la cinquena part del conjunt de la coalició, tenint en compte que Esquerra Unida i Alternativa aportava aproximadament una tercera part dels vots que van obtenir les dues formacions els anys 1999 i 2000, podem concloure que és una coalició desigual. A més hi ha tot un seguit de punts que ho reafirmen, com és que en el primer cicle electoral que van concórrer junts aquesta diferència era molt més exagerada, ja que la representació institucional d'EUiA era una desena part de la obtenia Iniciativa per Catalunya Verds.

La distribució de poder en el si del Consell de Govern de la Coalició ens demostra que no és un acord entre dos socis iguals, sinó que un d'ells s'assegura tenir la capacitat de decidir sobre els temes on no s'assoleixi el consens. Aquest és un altre aspecte que em porta afirmar que és una coalició desigual.

Per entendre la poca visibilitat de que ICV-EUiA és una coalició amb dues formacions hem de tornar a la relació desigual. Més enllà de la diferència de representants, durant el primer cicle electoral en comú, el nom d'EUiA no apareixia, així com el seu logotip era molt més petit que el d'ICV.

És evident que EUiA n'ha tret profit numèric, malgrat no ser el que seria equitatiu, però l'altre part és el fet que la coalició es visualitza com Iniciativa i el seu perfil ecosocialista, l'ànima d'Esquerra Unida no surt quan es parla d'ICV-EUiA i l'element verd preval sobre els demés. EUiA ha de buscar un rendiment polític més enllà del número de diputats que pugui obtenir.

Bibliografia

-M. Caminal i J.Matas, *El sistema polític de Catalunya*. Barcelona, Tecnos , 1998.

-I. Molas (ed), *Diccionari de partits polítics de Catalunya, segle XX*. Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2000.

-Acord electoral ICV-EUiA any 2002.

-Acord electoral ICV-EUiA any 2006.

--ICV-EUiA, propostes per a una coalició política (Document de la V Assemblea Nacional d'EUiA).

-Història ICV, etapes. (web ICV)

http://www.iniciativa.cat/domains/icv/sections/historia_01

-Història del PSUC (web PSUC viu)

<http://www.psuc.org/content/view/16/28/>

-Història i Cronologia (web PSUC inactiu)

<http://www.psuc.cat/historia.htm>

Fonts de resultats electorals:

- <http://www.gencat.cat>

- <http://elecciones.mir.es>

Totes les pàgines web aquí citades continuen en xarxa i oferint la informació emprada a dia 9 de desembre de 2008.